

PLAVTINORVM
CVPEDIORVM FERCVLVM
SEXTVM.

AD
ORATIVNCVLAS
DVORVM ADOLESCENTVM
SCHOLAE THOMANAE
VALE DICENTIVM

DIE XIII. APRILIS A. CHR. MDCCCXV.

HORA IX. MATVTINA
AVDIENDAS
MODESTE INVITAT

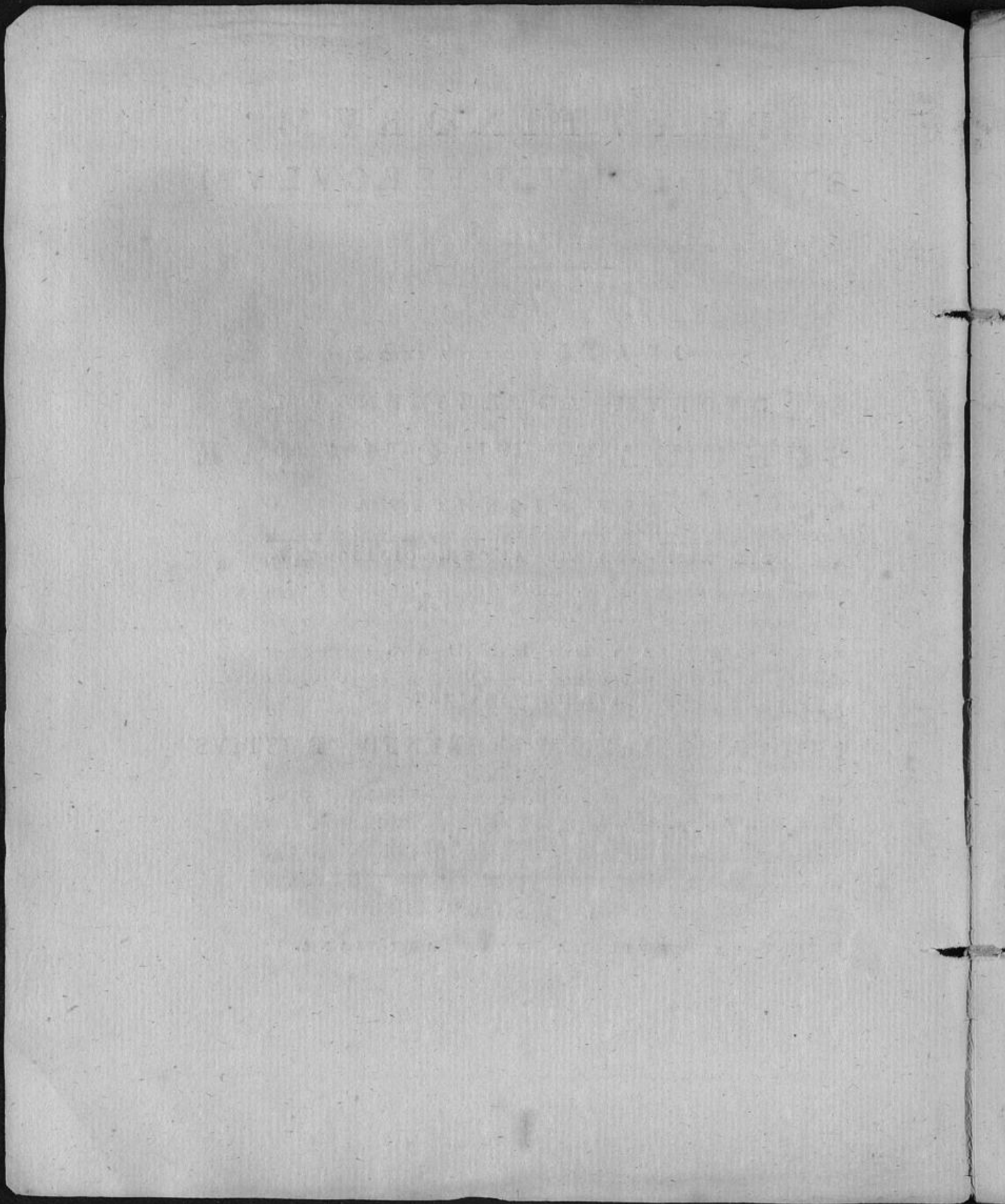
FRIDER. GVILIELM. EHRENER. ROSTIVS
RECTOR.

LIPSIAE
EX OFFICINA KLAVBARTHIANA.

1815.

LEIP
11 (1815)

26

ASINARIA I. 1, 69. 70.

Li. *Demiror quid sit, et quo evadat, sum in metu.*

De. *Equidem scio iam, filius quod amet meus.*

Hi versus male interrumpunt orationis cursum, qui facilis est et rei accommodatissimus, si ad id, quod senex dixerat: *cupio esse amicae quod det argentum suae*, servus statim subiungit: *cupis id, quod cupere te nequicquam intelligo*. Nam non minus ineptum est, servum, voluntate senis satis declarata, adhuc demirari, quid sit, et quo res evadat metuere, quam illud quod pater dicit, *scire se iam h. e. nunc, amare filium*, quod iisdem verbis versu 37 dixerat, et longiori narratione persecutus fuerat. Quapropter cenfeo, versum 69 ponendum esse post v. 36, cuius exitus: *quid istuc novi est?* optime cohaeret cum his: *demiror quid sit* etc. Tum ibidem loci recte sequitur: *Equidem scio iam* etc. Sed quo fato idem versus cum praecedente posterius textis insertus fuerit, id scio iuxta cum ignarissimis. Praeterea vero sive negligenter, sive obsoleto dicendi more a quibusdam auctoribus factum sit, verum tamen est, Latinos nonnunquam pro accusativo cum infinitivo post verbum *scio* et similia posuisse *quod*; neque vel Sanctii (Minerva I. p. 713 et seq. ed. Bauer.), vel Gronovii correctionem prius

probendam videri, quam eorum sectatores offenderint, quid faciendum sit illo Plauti versu, Poenul. III. 1, 44.

Scitis rem; narravi vobis, quod vestra opera opus fiet.

ASIN. I. 3, 47.

Caetera quaeque volumus uti, Graeca mercamur fide.

Quid graeca fide mercari significet loci huius interpretes bene intelligunt, in ratione autem explicandae sententiae errare nobis videntur. Etsi enim verissimum est, graeca fide mercari hic idem valere, quod repraesentata pecunia mercari; tamen non apparet, quomodo eiusmodi mercatura optima fide fiat, quam quidem graecam dici Turnebus, Gronovius, eorumque adfensores statuunt. Quod enim ille de palliata comoedia dicit, in qua Graecos bene de sua gente et exillimare et praedicare conveniat, id vereor, ut magni momenti sit; quandoquidem constat, Plautum in suis fabulis ita saepe variare, ut de Graecis moribus et institutis ex Romani vulgus opinionibus loquatur. Gronovii autem acumen desideramus cum in eo, quod nusquam certiores fidem esse contendit, quam ubi statim res pro re reddatur; tum vero etiam in citando loco Vellejano, in quo non de fide mercatoria, sed de fide reipublicae constantiaque foederum agi, sagacissimum virum fugere non debebat; et si vel maxime Velleji verbis illis: *in omni re*, movebatur, oportebat eum tamen meminisse, sermonem ibi esse de re

multo ferioris aetatis, agique de solis Atheniensibus, quorum similia omnium Graecorum fuisse ingenia et erga Romanos voluntatem, nemo rerum peritus facile statuerit. Imo vero constat ex historia, Romanos inter atque Graecos antiquitus iam variis de causis multa intercessisse dissidia et similtates, quae mutuam vtriusque gentis fidem minuerent, facerentque ut altera de altera male opinaretur. Quam fidem cum Graeci ne inter se quidem satis seruarent (*πισὸν Ἑλλάδος εἶδεν εἰδέν.* Euripid. Iphig. in Taur. 1205), quid mirum, si Romani graecam fidem in vitium et opprobrium verterent, eamque non meliorem, quam Punicam esse censerent? (Aufonii enim, ut longe ferioris poetae sententiae non accedendum puto. ep. 10.) Poterat autem Graecorum fides duplici modo reprehendenda videri, vel quod datam fallerent, vel nullam omnino haberent. Prior ratio in nostrum locum non cadit. Nam qui homines *mercedant*, *si aes habent*, ii non id agunt, ut fidem mutent, sed vitant potius fidei habendae necessitatem. Atque hoc ipsum est, quod Cleaereta de se significat, credere se nihil, nisi quod videat, imitarique pistores, qui non nisi soluta pecunia panem dent, et graeca i. e. nulla fide vendant. In eo autem sita est omnis horum verborum facetia, quod poeta fidem appellat, quae nulla est, et stupido tantum atque ignaro rerum homini aliqua videri potest, similiter atque Calendae illae Graecae, quas omnes, credo, novimus.

*Quod illa autem simulet, quasi gravedo profluat,
Hoc ne sic faciat: tu labellum abstergeas
Potius, quam cuiquam savium faciat palam.*

Hunc locum Schellerus, omnium aliorum, quam Plauti, felicior interpres, perperam explicuit, qui alicui *savium facere*, idem quod *dare* significare vellet. Nam ut amica Diaboli palam daret alieno amatori *savium*, certe non opus erat gravedinis simulatione. Neque vero etiam hoc congruit cum istius *syngraphi*, a parasito conscripti, consilio; quo quidem non id cavebatur, ne *Philenium* fidem amico datam aperte falleret, sed ne clandestinis adeo illecebris apud alios sui amoris desiderium excitaret. Huc spectant singulae pacti, cum puella faciendi, leges, atque igitur etiam illa: *forte si tussire occoepit, ne sic tussiat, ut cuiquam linguam in tussiendo proferat*. Verendum enim erat, ne lingua proferenda alicuius praesentium libidinem accenderet. Igitur os puellae semper clausum esse vult parasitus; quod ne gravedinis praetextu tamen aperiatur, hoc addit consilium: *tu labellum abstergeas potius* etc. Vnde apparet, *facere palam*, vnam efficere notionem et significare *aperire*. Itaque non vult aperiri puellae os atque proferri linguam abstergendae gravedinis praetextu, re ipsa vero ideo, ut alius quisquam ad osculandum excitetur. Nihili igitur est opinio Douzae, qui *savium* hic idem quod *sali-vam* significare autumavit.

CISTELLARIA I. 1, 64—69.

Gym. *Indidem, unde oritur, facito ut facias stultitiam
sepelibilem.*

Si. *Quid faciam? Gym. in latebras abscondas pectore
penitissimo.*

*Tuam stultitiam sola facito ut scias sine aliis arbitris.
Si. at mihi*

*Cordolium est. Gym. quid id? unde est tibi cordolium,
commemora, obsecro?*

*Quod neque ego habeo, neque quisquam alia mulier, ut
perhibent viri.*

Si. *Si quid est quod doleat, dolet: si autem non est, ta-
men hoc hic dolet.*

Perfaepe mihi accidit, ut quam in nostro poeta emendationem de mea coniectura facere aggrediar, eam postmodo ab Acidalio occupatam inveniam. In qua quidem inopinata cum viro acerrimi ingenii consensione verae lectionis aliquam significationem reperire mihi non temere videor. Itaque me consentiente Acidalius pro *indidem* legendum censet *ibidem*, quippe quod sententia loci magis confirmetur; illud vero monere oblitus est, vulgaris lectionis vocabulum *indidem* extra numerum moveri, qui in hac prima sede amphimacrum omnino respuit, nostram autem vocem, quae a Plauto in media syllaba corripitur (Perf. 4. 4, 62, Stich. 3. 1, 12.) libenter recipit. Multo autem maioris momenti rem, sequentium versuum expurgationem, quorum

sententia aequae atque mensura confusa est, ab acutissimo arbitro neglectam fuisse, satis mirari nequeo. Primo enim in nomine *cordolium* magnopere haeremus. Etsi enim poetae nostro, ut audacissimo, ita felicissimo verborum architecto, novorum vocabulorum inventionem lubens concedam, neque vim et significationem istius vocabuli, in *Poenulo* quoque usurpati, *Act. I. 2, 36.* non intelligam; tamen ex hoc loco illud, tanquam ex aliena possessione, multis de causis expellendum esse censeo. Male enim *Gymnasium*, quod ipsa non habeat, id forem habere non posse, argumentaretur; tum de mulierum *cordolio* viros dubitasse nupiam legimus, ipsum vero *cor*, h. e. sapientiam, inesse feminis utique negarunt. (*Miles Glor. III. 1, 191.*) Denique si *cordolium* retinere malueris, obscura manebit versus 69 sententia. Ipsum enim *cordolium* non dolet, sed *cor*, quod dolore afficitur. Quare ex animo probamus operam Bothii huic loco hactenus feliciter navatam, quod non solum *cordolium* e textu sustulit, sed antecedentem quoque versum ita sanitati restituit, ut extremum eius pedem sequentis versus initium faceret, hoc modo:

S. At mihi *cor* est. G. qui id? unde est tibi *cor*, commemora, obsecro.

Modo reliquisset vestigium eius vocabuli, quod pervulgatae lectioni occasionem dedisse arbitror. Censeo enim *Plautum* ita scripisse:

S. At mihi *cor* dolet. G. quid id? unde est tibi *cor*? commemora obsecro.

Ex

Ex istis igitur verbis *cor dolet* elucet, qui natum sit *cordo-
lium*; maxime si cogitamus, diligentem Plauti lectorem
margini adscripsisse similem illum locum e Poenulo. Po-
siremo inutilis mihi videtur Acidalii correctio, qui pro *si
quid est*, scribi iubet, *si quod est* sc. *cor*. Inde enim oritur
nescio quis languor et circuitus orationis. Communis au-
tem scriptura: *Si quid est, quod doleat, dolet*. hunc sen-
sum habet: si quid in me tale est, quod cor dicitur, dolet
illud. Ultima autem verba: *tamen hoc hic dolet*, gestu ad-
iuvanda sunt.

CIST. I. 1, 106. 107.

*Nunc te amabo, ut hanc hoc triduum solum finas
Esse hic, et servare apud me.*

Saepeiuscule accidit librariorum festinatione aut incogi-
tantia, ut in describendis auctorum libris vocabula omitte-
rent, quae propter magnam cum proximis similitudinem le-
gentium oculos fallerent. Eam iacturam subolere et pro-
babili coniectura farcire in pedestri oratione difficilius est,
quam in ligato sermone, cuius definita numerorum dimen-
sio attentum criticum saepe manu quasi ad inveniendum id,
quod perierat, perducit. Tale *ἔργασιον* mihi in hoc versu
contigisse laetor. Is enim, ut vulgo scribitur, totius pedis
defectu laborat. Quod si vero post vocabulum *solum* inter-
ponas *solam*, non modo numeros bene constare videbis,
sed orationem quoque Plauti ingenio, agnominationum stu-
diosissimo, accommodatissimam reperiēs.

*Itaque me Iuno regina et Iovis supremi filia,
Itaque me Saturnus patruus eius. Me. ecastor pater.*

*Al. Itaque me Ops opulenta illius avia. Me. imo mater
quidem,*

Al. Iuno filia et Saturnus patruus, et summus Iupiter.

In fontibus ridiculi, in quibus comicorum poetarum ars suam quasi habet domicilium, numerari etiam ignorantiae simulationem, neminem harum rerum peritum fugit. Movetur autem animus istiusmodi errorum fictione eo acrius, si id, in quo peccatur, tale est, ut vel infimorum hominum et iudicii et scientiae mediocritatem non excedere posse videatur. Cuius quidem generis cum essent olim decorum genealogiae, quarum discendarum vulgo esset multiplex oportunitas, merito deridendus spectatoribus a poeta propinatur hoc in loco Alcesimarchus, liberaliter educatus adolescens, sed tam profundae rerum vulgo notissimarum ignorantiae, ut a muliere lena edoceri posset. Quod poetae consilium, quo minus huius loci interpretibus latuit, eo magis mirandum est, non extirpasse eos vitium, librarii cuiusdam stupore in texta introductum. Ferri enim nequam potest, Alcesimarchum, iam correctum et sui sibi erroris conscium, denuo in eadem re offendere. Quare non ridiculum, sed odiosum est, Saturnum ab adolescente iterum patrum dici. Id, quod poetam fieri noluisse ipsa numerorum perturbatio ostendit, quae tum demum tollitur, si

pro vocabulo *patruus* reponas *pater*. Quo facto, et metri ratio salva et muliebris disciplina in animo adolescentis haud quaquam irrita invenitur.

STICHVS I. 2, 32 — 35.

Pa. *Is est ecastor. Ferre advorsum hominem occupemus osculum.*

Pi. *Salve, mi pater.* An. *et vos ambae. Illico agite, abscedite.*

Pi. *Osculum.* An. *Sat est osculi mihi vestri.* Pi. *qui, amabo, pater?*

An. *Quia ita meae animae falsura evenit.* Pi. *asside hic, pater.*

Et si interpretes multum salis in condiendo hoc loco consumserunt, vereor tamen, ut cuiusquam viri, cui cor sapiat, palatum excitaverint. Douza enim et qui eum sequuntur, translationem ad animum esse dicunt a palato, quod nimio sale offendatur. Sed in eo allucinantur mirifice. Nam ut ea, quam volunt, metaphora hic locum haberet, oporteret patrem *nimiam* falsuram dixisse; qua quidem ille non offenditur, sed nimis osculis, quorum sibi satis esse ideo profitetur, quia *ita* falsura eveniat. Causa igitur molestiae, qua pater afficitur, in nimis osculis quaerenda est, non in falsura, quae osculorum effectum indicaret. Unde manifestum fit, non constare eam, quam Douza fingit, metaphoram, sed dicendam potius fuisse metalepsin, quae ita

oriretur, si diceres, falsuram μετανομικῶς pro sale, sale autem μεταφορικῶς pro acerba re poni; cui tamen significationi dicendi usus et rei natura repugnat. Sale enim adeo non offenditur palatum, ut eo potius suscitetur, similiter atque verborum salibus orationis sapor animique ingenium acuitur. Id quod probe intelligens Lambinus indicare patrem hoc existimavit, animam suam propter aetatem esse infulsam, et insuavem, et paene foetidam, osculis vero puellarum falsam et suavem reddi. Cui tamen sententiae nullum hic locum esse tota verborum comprehensio docet. Sive enim animam intelligas oris halitum, sive vitam putas, sive pro mente et animo accipias: non apparet, cur pater filiarum osculis gravetur, si ad animam aut corrigendam, aut conservandam, aut sapidiorem reddendam fecerint. Itaque diu nos et ad nauseam vsque de hoc loco solliciti, forte fortuna in veram sententiam incidimus, quae statim in oculos incurrit, si scripseris:

Quia ita, meae animae, falsura evenit.

Romanorum enim consuetudo ferebat, ut homines sibi eximie caros *mi anime, mea anima*, compellarent. Censemus igitur, *meae animae* hic eodem modo usurpari, quo apud Ciceronem ad Divers. XIV. 14 et 13., neque irasci patrem, aut succensere suis filiabus aperte, sed, ut leniter eas et perplexe tentet, prae se ferre amorem et benevolentiam. Quare posteaquam blande eum filiae allocutae et exosculatae erant, modum iam osculorum faciendum esse dicit,

et Pinarium, id aegre ferentem, blanda et faceta simul oratione exhilarat. Nempe finiendorum osculorum hanc causam affert: quia *ita* h. e. dissuaviando, falsura evenit. Comparat ergo nimiam istam osculationem cum falsamentariorum opera, satis apte et facete; quandoquidem homines, quos diu et ex animo osculamur, amplexando, premendo, (compressiones arctae amantum comparum. Pseud. I. 1, 64.) versando et macerando *ita* paene tractamus, vt carnes, quas falsamenta fieri oportet. Verto igitur tres postremos versus *ita*:

- Pi. Grüß' dich, Vater. An. Gleichfalls Beyde. (sie hören nicht auf zu küssen)
Macht sogleich und höret auf.
Pi. Noch ein Küßchen. An. Hab' zur Gnüge. Pi. Warum denn,
mein Väterchen?
An. Weil ihr, lieben Seelen, mich ja pöckelt. Pi. Setz' dich, Vä-
terchen.

STICH. I. 3, 72—77.

*Nullis meliores esse parasitos sinam.
Vel unctiones Graecas, sudatorias,
Vel alias malacas crapularias,
Cavillationes, assentatiunculas,
Ac periuratiunculas parasiticas,
Rubiginosam strigilem, ampullam rubidam.*

Acutissime, vt multa alia, vidit Acidalius, confusam esse huius loci orationem, quod logos ridiculos v. 68 ve-

nundatos excipiant iam graecae unctiones, post has cavillationes, assentatiunculae et periuratiunculae commemorantur, quas rursus sequantur balnearia instrumenta; denique et hoc ineptum esse, in autione adhiberi unctiones. Itaque de meliori sententiarum ordine cogitans ille quidem hanc versuum seriem instituit: 75. 76. 77. 73. 74. unde duo fiant autionis capita, alterum parasiticarum facetiarum, alterum supellectilis balneatoriae, non ipsarum vero unctionum et lavationum. Qua quidem verborum serie etsi singula invicem a se pendeant; nos tamen ideo acquiescere non possumus, quoniam eiusmodi arbitrariam versuum transpositionem et audacem constituendae sententiae rationem, non nisi in desperatissima lectione adhibendam esse censemus. Tentavimus igitur aliam viam, qua, servato versuum ordine, veram poetae orationem restitui posse putaremus. Petrus enim Valla pro *unctiones* legit *cantiones*; quod vocabulum vide quam bene ceteris conveniat! Ita enim efficitur, ut quos ante venditasset parasitus logos ridiculos, eorum iam formas atque partes exponat: cantiones, cavillationes, assentatiunculas, periuratiunculas. Mutando autem isti vocabulo *cantiones* in *unctiones* ansam praebere potuit non solum strigilis et ampulla, postmodo commemorata, sed, quod multo verisimilius est, adiectum illud *sudatorias*, quo potuerunt alicui in mentem vocari *balnea sudatoria*, instrumentis illis utique aptissima. Quod qui retinuerunt, ii facile sibi de unctionibus crapulariis persuaderi passi sunt, quarum tamen a quoquam auctore fieri aliquam mentionem

hactenus non invenimus, quasque tum intelligemus, cum cognoverimus. Cantiones autem sudatorias non eas intelligimus, quae nimia vocis et pulmonum contentione et haud interrupto cantus tenore sudorem excutiant, quippe quibus parasitorum commendationem auriumque oblectationem inesse vehementer dubitamus; sed eas, quibus parasiti regum suorum aures in balneis sudatoriis titillabant, quo in loco a balneatoribus, quorum munus parasiti saepius obibant, (Hesych. τριβαλλοι, συκοφάνται· οἱ δὲ τὰς θωπευτικῶς ἐν τοῖς βαλανείοις διατριβοντας, καὶ ἐπὶ τὰ δείπνα ἑαυτοὺς καλῆντας.) lavantes carminibus fuisse exhilaratos, ex Athenaeo l. XIV. p. 619. A. et ex Theophrasto char. IV. discitur. Quorum quidem carminum argumenta nugatoria fuisse atque iocularia, res ipsa monere videtur. Ab his distinguit poeta *ampullarias* (quam veram esse lectionem libri scripti et impressi veteres docent, cuius interpretamentum putamus illud *crapularias*) h. e. inter vinum ad ampullam cantari solitas; quam praecipuam fuisse olim convivalis laetitiae partem, vel tironibus constare arbitror. Hae vero *magis malacae* (latet enim *magis* in corrupta illa vetere lectione *malis*, estque metri gratia utique interponendum) appellantur, quam illae sudatoriae, hoc est ad voluptatem vel declarandam vel excitandam magis idoneae, ideo quod non severi gaudii, sed lasciviae, petulantiae, libidinis, omniumque omnino nequitiarum erant plenissimae. Haec sunt illa Graecorum ἄσματα παρ' ἑνια et κωμοί, quibus vinum, amor et omnis generis voluptates, atque adeo compotato-

rum et comissatorum amicae quoque, saepe praesentes illae, laudibus celebrabantur. Talium autem cantionum peritum, si quem alium, parasitum maxime esse oportuit; cuius farinae homines non alia conditione ad coenam vocabantur, quam ut epularum voluptatem auerent, et multigeneres facerent delicias, in quibus non postremae erant amatoriae cantiones. Hoc igitur nomine noster Gelasimus de meliori se commendat, nec artem solum in balneis et ad scyphos cantandi iactat, sed illas quoque, aequae gratas et acceptas, cavillandi, assentandi et suo loco atque tempore, in gratiam puto patroni, peierandi. Quod vero eam, quam dedimus, loci illius interpretationem, probabiliorem reddit, hoc est, quod extrema fabulae pars versatur in repraesentanda computatione, ubi graeca cantio disertis verbis commemoratur (Act. V. Sc. 4. v. 25.); unde verosimile fit, poetam inventi argumenti eiusque dispositionis memorem, alio quoque in loco in eius rei mentionem incidisse, cuius cogitatione animus ipsius tum maxime occupatus erat.

Reliquum est, ut quaeratur, cur Graecas cantiones parasitus appellet, quas quidem in palliata fabula, qua graeci mores, graecique homines inducuntur, quisque spectator non admonitus expectat? Nisi igitur poetam aut supinae incogitantiae, aut summae levitatis accusare volumus, oportebit nos investigare causam, qua permotus ille graecas istas cantiones expressis verbis nuncupaverit. Eius rei causam ex eodem manare fonte existimo, unde insignis illa Plauti Romana cum Graecis miscendi consuetudo profecta videtur.

Obfer-

Observavimus enim istam poetae inconstantiam ibi maxime habere locum, ubi alterius populi mores atque instituta irridere animum inducit. Tum vero Romana appellat barbara, Graeca autem ea dicit, quae Romano homini in Graecorum moribus displicebant. Iam vero quis ignorat, Romanos illos veteres, belli et armorum studiosissimos, sanctamque potius atque tristem, quam liberalem et amoenam vitae disciplinam sectantes, peregrinas illas artes, quas Graeci animi solum et ingenii causa exercebant, inutiles, otiosas atque adeo noxias duxisse, iisque aditum ad rempublicam maximo opere interclusisse? Quo quidem contentu poesis quoque diu affecta est, (Cic. Tusc. Qu. 1. 2.) potissimum ludicra illa et iocularis, qua Graeci in conviviis suis nulli carere poterant, (v. Ilgen. Carmina Conv. Graec. p. 43. 62 etc.) Romani vero priscae illius severitatis nunquam utebantur. (Quid enim serius factum sit, vel e Cicerone pro Rosc. Amer. §. 134. cognosces.) Nam quod Cicero e Catonis Originibus refert, solitos esse in epulis canere convivas ad tibicinem, id non sine probro fieri potuisse ipsius Catonis testimonio confirmatur. Quod etsi non prefferim; tamen ex iis, quae Cato subiungit: *de clarorum hominum virtutibus*, dilucide apparet, convivales istos Romanorum cantus severioris fuisse argumenti, neque vero delicatos illos, molles, ioculares atque amatorios, quos Plautus nostro in loco notaturus significanter et disertim graecos appellat. Quod vero ad reliquam huius loci ver-

borum scripturam attinet, non opus est, vt cum Guilielmo antiqua lectio *nullus* mutetur in *nullis*, et cum Acidalio post duplex illud *vel* insertum velis *ad*; qua praepositione supersedere possumus, siue regantur illi accusativi a verbo *vendo*, siue ab adiectivo *meliores*, quod valet idem ac graecum illud ἀγαθός τι h. e. peritus alicuius rei, aptus et idoneus ad aliquid. Denique ad versum 77. respexit Festus in fragmento de Verb. Sign. p. 162. ed. Gothofr. vbi haec leguntur: *Scortearum ampullae vetustate rugosae, et coloris eiusdem, rubidae dici solent.* Quae tamen verba, vt sonant, nullum sensum habent, si vero pro *rugosae* posueris *ruginosae*, apparebit, quid sibi illud velit additamentum: *et coloris eiusdem.*

STICH. II. 1, 50.

Quas tu vides colubras?

Interpretes, quotquot adire vacavit, his verbis insaniam parasito exprobrari dicunt propterea, quod insanorum sit videre, vt cum Virgilio loquar, implexas crinibus angues Eumenides. Quam rem etsi inter visa furiosorum referri posse nullus dubitaverim; tamen huius metonymiae exemplum adhuc desidero. Sed si vel maxime largiar, insaniam hominum ita significari posse, nulla tamen hoc loco causa est, cur servus parasitum insaniae infimulet. Nam scire velle, quid in sportula aliquis gessit, id curiosi ho-

minis esse, nullo modo infani dicas. Proclive autem dictu est, quid interpretes in errorem induxerit; videlicet signum illud interrogandi, quo sublato omnis de sententia loci dubitatio evanescit. Importunus enim parasitus, qui, tanquam ille garrulus Horatianus, (Satyr. I. 9.) intempestivis suis quaestiunculis servum odio enecabat, quum caput ad sportulam adeo inclinasset, ut quid inesset, videret, bilem Dinacio ita movet, ut is sportulam ei impingat et inclamet: *quas tu vides colubras*. (Quibus in verbis inest nota enallage casuum, pro *colubrae, quas tu vides*.) Ita enim solemus male curiosos abigere, ut duris verbis utamur, et rem, quam illi resciscere cupiunt, ingrato aut terribili nomine appellemus.

Verto igitur hunc locum, qui egregium est exemplum Tusci iurgii, (de quo vide parentis mei b. m. programma. Budiffae 1765.) ita:

Will gehn und ihn anreden.
 Ich grüße dich. Di. Ich gleichfalls.
 Gel. Bist du ein Fischer worden?
 Di. Seit wann hast du gehungert?
 Gel. Woher? Was da? was eilst du?
 Di. Was dich nichts angeht, lasse
 Nur gehn. Gel. Was ist da drinnen?
 Di. Da kannst du's sehen. Schlangen!
 Gel. Warum so zornig? Di. Wenn du
 Dich schämtest, blieb' ich ruhig.
 Gel. Kann ich die Wahrheit wissen?
 Di. Ja, heute wirst du fasten.

Post meditationem meam super hoc loco inveni, ex Aldina editione abesse signum interrogandi, quo magis verum me vidisse existimo.

STICH. III. 2, 41.

Perii hercle vero plane, nihil obnoxie.

Haec verba Gellius VII. 17. paulo aliter, e memoria puto, citavit:

Perii ego hercle vero plane, non obnoxie.

Nempe existimasse videtur, *nihil* valere hic idem, quod *non*. Quo quidem errore in alium inductus est, longe graviolem, vt Plautum duo ista, *plane* et *obnoxie*, tanquam inter se contraria, composuisse censeret. Hanc vero grammatici auctoritatem secuti Salmasius et Acidalius, quid *obnoxie perire* significet, sedulo exponere studuerunt, sed ita, vt nemini de suae sententiae veritate persuaderent. Recte igitur Gronovio, illud *obnoxie* cum verbo *perire* non coniungi debere, visum est, quamquam eius voluntatem ob atramentum sapientiae more sparsum dispicere nulli potuimus. Videntur autem nobis viri illi doctissimi nodum in scirpo quaesivisse, et, quod viris nimiae eruditionis oneri succumbentibus haud raro accidit, in plano corruisse. In facili enim est invenire veram horum verborum sententiam. Nam cum parafitus omne obsequium, quod reduci hero paratum esse dixerat, ab illo negligi, suamque coenae adventiciae spem

vario praetextu elusam esse vidisset, prae dolore exclamat: *perii hercle vero plane*, eiusque rei causam hanc subiicit, quod *nihil obnoxie* sc. *ille fecit*, h. e. nihil dixit aut bene promisit, quo se mihi vt antea devinctum et obligatum ostenderet; sed talem se praebuit, qui antiquam illam amicitiam solutam vellet. Ergo sic verterim:

Zu Grunde geh' ich völlig: — nichts verbindliches (sc. sprach er).

Ac simili plane ratione videtur mihi in alio loco, (Epidic. V. 2, 30.) cum hoc comparari solito, abruptae locutionis supplementum faciendum esse. Nam quae Epidicus ibi dicit: *nihil vero obnoxiose*, ea hoc sibi volunt, nihil *fac* in me colligando ita, vt me tibi aliquo beneficio devincire voluisse videaris. Quo quidem iussu id effectum cupit, vt actius confringatur. Quare haec ita verto:

Pe. Nun so gieb die Hände her. *Ep.* Sie zögern nicht; doch binde fest.

Ih. so thu's doch ohne Schonung. *Pe.* Urtheilt nach vollbrachter That.

Ep. Das ist gut.

Sed clausulam commentatio postulat. Accipe igitur, benevole lector, corollarii loco eorum adolescentum notitiam, quos, salutaribus magistrorum ludi nostri praeceptis institutos, praeterlapso anno scholastico in aliena castra, non tanquam transfugas, aut exploratores, sed in strenui exercitus supplementum dimisimus, ut suorum profectuum experimenta caperent, et maximorum virorum, Academiam nostram luce sua illustrantium, ingenia non degustarent solum, sed tota penitus inspicerent, seque ad eorum imitationem, pro suis quisque viribus, studiose componerent. Eorum nomina haec sunt:

FRIDERICVS VOIGT,

Sachsenburgensis.

CAROLVS GODOFREDVS GÜNTHER,

Lipsiensis.

IOHANNES FERDINANDVS CAROLVS
DOERING,

Trebitio — Lusatus.

ADOLPHVS FERDINANDVS WEBER,

Lipsiensis.

CAROLVS AVGVSTVS LEBERECHT

STEINMÜLLER,

Arnoldsgruna — Variscus.

ERNESTVS LVDOVICVS IVNCKELMANN,

Leimbacensis.

IOHANNES GODOFREDVS SCHWABE,

Oelsnitienfis.

IOHANNES AVGVSTVS FLECK,

Großschochero — Misnicus.

PHILIPPVS FRIDERICVS TIMOTHEVS

ENDERS,

Lipfienfis.

CAROLVS FRIDERIC. SCHWARTZEN-

BERG,

Großpötzschavienfis.

Duo vero sequentes:

CAROLVS AVGVSTVS IACOB,

Lipfienfis.

et

IOHANNES GODOFRED. STALLBAVM,

Zaafchio — Misnicus.

scholam Thomanam ita relicturi sunt, vt pro corporis animique pabulo, Dei immortalis providentia et

Se
igitur,
olefcent
ludi ne
scholast
aut exp
tum di
caperen
fram lu
folium,
imitatio
poneren

CAROLVS

IOHANNES

ADOLPHVS

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

- A 1
- R 2
- G 3
- B 4
- 5
- 6
- M 7
- 8
- W 9
- G 10
- K 11
- 12
- 13
- C 14
- 15
- Y 16
- M 17
- 18
- 19

offulat. Accipe
loco eorum ad
ibus magistrorum
raeterlapfo anno
quam transfugas,
rcitus supplemen-
tum experimenta
Academiam no-
non degustarent
seque ad eorum
as, studiose com-
at:

GT,

GÜNTHER,

S CAROLVS

VS WEBER,

senatus amplissimi benignitate largiter accepto, sua voluntate publicas agant gratias. Quorum adolescentum oratiunculas, a primo latinis, a secundo graecis verbis elaboratas, vt **MAGNIFICI ET ILLVSTRES VTRIVSQUE REIPVBLICAE PROCERES**, omnesque rei nostrae **EXCELLENTISSIMI FAVTORES**, si commodum erit, frequentes audire velint, nos quidem verecunde etiam atque etiam rogamus.